

**Odpowiedź MSZ na uwagi otrzymane w ramach konsultacji
projektu Planu współpracy rozwojowej 2021**

Ogłoszenie o konsultacjach zostało opublikowane 17.02.2021 r. na stronie gov.pl/polskapomoc i BIP gov.pl/dyplomacja, Twitterze @polskapomoc z terminem zgłaszania uwag do 24.02.2021 r. Uwagi w terminie przesłało 12 podmiotów chronologicznie – Fundacja Wschód, Główny Urząd Statystyczny, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, WWF Polska, PISM, Grupa Zagranica, Ministerstwo Finansów, Centrum Nauki Kopernik, Urząd Komunikacji Elektronicznej, Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii oraz PCPM – Fundacja Polskie Centrum Pomocy Międzynarodowej.

L.p.	Jednostka redakcyjna, do której odnosi się uwaga	Treść uwagi	Propozycja zapisu	Zgłoszone przez	Stanowisko MSZ
1.	I. Priorytety geograficzne i tematyczne współpracy rozwojowej – BIAŁORUŚ	W priorytetach równe szanse zabrakło CZR 10 – wsparcie grup marginalizowanych. Na Białorusi oficjalna opieka nad grupami zmarginalizowanymi jest bardzo formalna, zinstytucjonalizowana. W związku z Covid19 i zapaścią ekonomiczną skala rządowej opieki jest systematycznie redukowana. Jednocześnie autorytarna polityka władz ogranicza działalność pomocową organizacji pozarządowych co bardzo negatywnie wpływa na sytuację grup marginalizowanych, a w szczególności osób niepełnosprawnych (których sytuacja staje się często coraz bardziej dramatyczna). Wsparcie grup marginalizowanych za pośrednictwem lokalnych NGO przyczyni się również do realizacji punktu 1.a Budowa społeczeństwa obywatelskiego (...)	Dodać: Równe szanse – redukcja nierówności (CZR 10) Wsparcie grup marginalizowanych – w tym, osób z niepełnosprawnością, ofiar przemocy domowej i dzieci pozbawionych pieczy rodzicielskiej – m.in. poprzez rozwój działań, których celem jest zmniejszenie nierówności tych grup.	Fundacja Wschód	Uwaga uwzględniona
2.	I. Priorytety geograficzne i tematyczne współpracy rozwojowej – BIAŁORUŚ p.5 Klimat i zasoby	P. 5. ma brzmienie: Klimat i zasoby naturalne (CZR 13) - Transfer skutecznych, opartych na czystszych technologiach rozwiązań, mających przeciwdziałać degradacji środowiska naturalnego. We wstępie (str.3) ten priorytet tematyczny przedstawiono jako klimat i zasoby naturalne, który zawiera trzy elementy: czysta woda i warunki sanitarne, lasy i różnorodność biologiczna oraz odnawialne źródła	P.5 Transfer skutecznych, opartych na czystszych technologiach rozwiązań, mających przeciwdziałać degradacji środowiska naturalnego. CZR 13 lub CZR 6 Alternatywa:	Fundacja Wschód	Uwaga odrzucona Zapis dotyczący transferu skutecznych, opartych na czystszych technologiach rozwiązań, mających przeciwdziałać

	naturalne (CZR13)	energii. Problem polega na tym, że czysta woda i warunki sanitarne to jednocześnie CZR 6 (bardzo ważny i aktywnie wspierany przez UNDP na Białorusi). Proponujemy najbardziej inkluzyjne sformułowanie, gdzie aplikanci (w zależności od specyfiki projektu) będą mieli wybór pomiędzy CZR 6 i 13. Tego typu praktyka jest powszechnie stosowana w UNDP gdzie określany jest cel projektu, który może spełniać kilka CZR. Można również alternatywnie przedstawić to w dwóch oddzielnych punktach.	Punkt 5 pozostawić bez zmian i dodać p. 6 Czysta woda i warunki sanitarne (CZR 6) Transfer skutecznych, rozwiązań technologicznych służących ochronie wody i poprawie warunków sanitarnych.		degradacji środowiska naturalnego konsumuje również aspekt czystej wody.
3.	I. Priorytety geograficzne i tematyczne współpracy rozwojowej – Gruzja p.4 Równe szanse – przedsiębiorczość (CZR8)	W najgorszej sytuacji ekonomicznej w Gruzji są regiony wiejskie (najniższe płace, największe bezrobocie, największa emigracja zarobkowa etc.). Dlatego proponujemy silniej zaakcentować wsparcie przedsiębiorczości w regionach wiejskich.	Punkt 4.c. Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości szczególnie w regionach wiejskich i takiej, która wykorzystuje innowacyjne rozwiązania, narzędzia i technologie.	Fundacja Wschód	Uwaga odrzucona Z uwagi na wysoki poziom bezrobocia w Gruzji działania mogą być kierowane niezależnie od regionu. Priorytet utrzymany w jednolitym brzmieniu dla wszystkich państw PW.
4.	I. Priorytety geograficzne i tematyczne współpracy rozwojowej – Gruzja p.5 Równe szanse – redukcja nierówności (CZR10)	Proponujemy zamianę sformułowania „- m.in. poprzez rozwój polityk” na znacznie szersze „- m.in. poprzez rozwój działań”. W ten sposób można będzie znacznie poszerzyć zakres okazywanej pomocy oraz zwiększyć zarówno liczbę potencjalnych organizacji pomocowych jak i beneficjentów bezpośrednich.	Wsparcie grup marginalizowanych – w tym, osób z niepełnosprawnością, ofiar przemocy domowej i dzieci pozbawionych pieczy rodzicielskiej – m.in. poprzez rozwój działań, których celem jest zmniejszenie nierówności tych grup.	Fundacja Wschód	Uwaga uwzględniona

5.	IX. Podział środków w rezerwie celowej budżetu państwa, przeznaczonych na współpracę Rozwojową.	Na stronie 22 jest napisane: Podział środków w ramach rezerwy celowej opiera się na projekcie ustawy budżetowej na rok 2021 (wraz ze zmianami przyjętymi w toku prac legislacyjnych do 21 grudnia 2020 r.) i został przedstawiony w Załączniku I. Niestety brak jest tego załącznika w dokumencie do konsultacji (brakuje również załącznika II).		Fundacja Wschód	Wyjaśnienie MSZ przekazuje do konsultacji publicznych części Planu o charakterze merytorycznym i programowym, bez załączników finansowych. Przeprowadzanie otwartych konsultacji projektu Planu współpracy rozwojowej jest dobrą praktyką MSZ. Działanie to nie wynika z przepisów ustawy o współpracy rozwojowej ani innych przepisów prawa, które nakładałyby na MSZ taki obowiązek. Dane finansowe zostaną przedstawione na etapie konsultacji z Radą Programową Współpracy Rozwojowej, w skład której wchodzi również przedstawiciele organizacji pozarządowych.
----	---	---	--	-----------------	--

6.	Rozdział IV. Spójność polityk na rzecz rozwoju, str. 16	<p>Wnoskujemy o korektę zdania:</p> <p><i>Wsparcie działań na rzecz systemu walki z nielegalnymi przepływami finansowymi w takich dziedzinach tematycznych jak: walka z unikaniem opodatkowania oraz walka z praniem pieniędzy (instytucją wiodącą jest Ministerstwo Finansów) oraz Upowszechnianie i wdrażanie standardów społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw (CSR/RBC) w kontekście Spójności polityk na rzecz rozwoju (instytucją wiodącą jest Funduszy i Polityki Regionalnej).</i></p>	<p><i>Wsparcie działań na rzecz systemu walki z nielegalnymi przepływami finansowymi w takich dziedzinach tematycznych jak: walka z unikaniem opodatkowania oraz walka z praniem pieniędzy (instytucją wiodącą jest Ministerstwo Finansów) oraz Upowszechnianie i wdrażanie standardów społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw (CSR/RBC) w kontekście Spójności polityk na rzecz rozwoju (instytucją wiodącą jest Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej).</i></p>	Główny Urząd Statystyczny	<p>Uwaga uwzględniona</p> <p>Aktualny zapis:</p> <p>„Wsparcie działań na rzecz systemu walki z nielegalnymi przepływami finansowymi w takich dziedzinach tematycznych jak: walka z unikaniem opodatkowania oraz walka z praniem pieniędzy (instytucją wiodącą jest Ministerstwo Finansów) oraz Upowszechnianie i wdrażanie standardów społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw (CSR/RBC) w kontekście Spójności polityk na rzecz rozwoju (instytucją wiodącą jest Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej).”</p>
7.	Część trzecia Udział Polski w realizacji polityki rozwojowej Unii Europejskiej	<p>Ogólne pytanie dotyczące planu:</p> <p>Czy nie należałoby wspomnieć o składkach do innych organizacji międzynarodowych, które angażowane są przez Polskę na finansowanie działań pomocowych? Przykładem może być pomoc techniczna (TA) dla statystyki Ukrainy</p>		Główny Urząd Statystyczny	<p>Wyjaśnienie</p> <p>Pomoc techniczna dla statystyki Ukrainy w ramach OECD finansowana była z części rezerwy</p>

		w ramach składki do OECD (sprawę koordynuje w MSZ Departament Współpracy Ekonomicznej).			celowej przeznaczonej na dobrowolne wpłaty wielostronne (kwestia odmienna od składek do organizacji międzynarodowych). Dobrowolne wpłaty wielostronne są instrumentem realizacji priorytetów polskiej polityki zagranicznej oraz finansowania działań wynikających z bieżącej agendy politycznej. Mając na uwadze specyfikę tego narzędzia, które ma pozwolić Polsce m.in. na elastyczne podejmowanie działań wynikających z aktualnych wyzwań (np. w odpowiedzi na kryzysy polityczne lub humanitarne), szczegółowe ujęcie wpłat wielostronnych na etapie uzgadniania planu rocznego jest trudne do zrealizowania.
8.	I. Priorytety geograficzne i tematyczne współpracy	Uwaga dotyczy włączenia priorytetu tematycznego „Równe szanse – zrównoważone miasta (CZR11)” do priorytetów tematycznych dla Ukrainy. Tematyka zrównoważonego rozwoju miast	Równe szanse –zrównoważone miasta (CZR11) a) Wsparcie takich procesów	Ministerstwo Funduszy i Polityki	Uwaga uwzględniona

	<p>rozwojowej, finansowanej ze środków rezerwy celowej przeznaczonych na dwustronną współpracę rozwojową oraz ze środków MSZ. A.WYBRANE KRAJE PARTNERSTWA WSCHODNIEGO UKRAINA</p>	<p>(małych, średnich i aglomeracji) stanowi istotny element polityki rozwoju regionalnego Ukrainy. Zrównoważony rozwój miast na Ukrainie jest jednym z celów i zadań określonych w Narodowej Strategii Rozwoju Regionalnego Ukrainy 2021-2027.</p> <p>Uwzględnienie tego priorytetu tematycznego pozwoli na wsparcie administracji ukraińskiej w implementacji polityki rozwoju na poziomie lokalnym w miastach oraz usprawnieniu systemu planowania przestrzennego i społeczno-gospodarczego, co pozwoli miastom skuteczniej rozwiązywać lokalne problemy społeczne, poprawiać jakość infrastruktury i świadczyć wysokiej jakości usługi dla mieszkańców miast. Polska administracja rządowa i samorządowa posiada praktyczną wiedzę i rozwiązania w powyższym zakresie. Rozwiązania te zostały wdrożone z sukcesem nie tylko w Polsce ale także w Mołdawii, która jest krajem o podobnych uwarunkowaniach funkcjonowania administracji co Ukraina.</p> <p>Ministerstwo Rozwoju Wspólnot i Terytoriów Ukrainy wyraziło potrzebę wsparcia we wdrażaniu Narodowej Strategii Rozwoju Regionalnego Ukrainy 2021-2027 w odniesieniu do polityki wobec miast i rozwoju obszarów miejskich i wyraziło chęć współpracy z Ministerstwem Funduszy i Polityki Regionalnej w tym zakresie. W związku z tym widzimy realną potrzebę zaangażowania się ministerstwa, jak również instytucji samorządu lokalnego i organizacji pozarządowych z Polski w ten obszar tematyczny.</p>	<p>planowania i odnawiania miast, które –w sposób sprzyjający zrównoważonemu rozwojowi– uwzględniają zarówno potrzeby społeczne i środowiskowe, jak też przeciwdziałanie zmianom klimatu i adaptację do tych zmian.</p> <ul style="list-style-type: none"> b) Poprawa jakości życia mieszkańców miast, rewitalizacja zniszczonych dzielnic oraz modernizacja usług komunalnych. c) Wspieranie korzystnych ekonomicznie, społecznie i środowiskowo połączeń pomiędzy obszarami miejskimi, podmiejskimi i wiejskimi poprzez wzmocnienie krajowego i regionalnego planowania rozwoju. d) Zwiększenie dostępu do otwartych publicznych przestrzeni miejskich i uwzględnienie udziału mieszkańców w planowaniu przestrzennym miast. 	<p>Regionalnej</p>	
--	---	--	---	--------------------	--

9.	str.: 6, 7, 8, pkt. 1 Pokój, sprawiedliwość i silne instytucje (CZR 16) podpunkt c)	Uwaga redakcyjna	„Rozwój krajowych i lokalnych systemów zarządzania kryzysowego, budowa zdolności administracji publicznej w zakresie zapobiegania klęskom żywiołowym i katastrofom, wynikającym z działalności człowieka i w zakresie reagowania na ww. klęski i katastrofy, a także wzrost zdolności operacyjnych w tym zakresie”.	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji	Uwaga uwzględniona Aktualny zapis: „Rozwój krajowych i lokalnych systemów zarządzania kryzysowego, budowa zdolności administracji publicznej w zakresie zapobiegania klęskom żywiołowym i katastrofom, wynikającym z działalności człowieka i w zakresie reagowania na ww. klęski i katastrofy, a także wzrost zdolności operacyjnych w tym zakresie”.
10.	Część pierwsza, I., A., Białoruś, 3. a) – str. 5	„Wsparcie regionalnych i lokalnych strategii rozwojowych skierowanych na wzrost gospodarczy.” Wzrost gospodarczy bardzo często przyczynia się do degradacji środowiska naturalnego, dlatego ważne jest podkreślenie, że powinien się on odbywać w sposób zrównoważony.	„Wsparcie regionalnych i lokalnych strategii rozwojowych skierowanych na <u>zrównoważony</u> wzrost gospodarczy.”	WWF Polska	Uwaga uwzględniona Aktualny zapis: „3. Równe szanse – przedsiębiorczość (CZR 8) a) Wsparcie regionalnych i lokalnych strategii rozwojowych skierowanych na zrównoważony wzrost gospodarczy.”

11.	Część pierwsza, I., A., Białoruś, 3. c) – str. 5	<p>„Wsparcie sektora turystyki, zwłaszcza w tworzeniu miejsc pracy oraz promocji lokalnej kultury i produktów.”</p> <p>Proponujemy rozszerzenie zapisu o promocję dziedzictwa przyrodniczego. Turystyka przyrodnicza odgrywa coraz bardziej znaczącą rolę we współczesnej turystyce i można oczekiwać rozwoju tej formy ruchu turystycznego. Dziedzictwo przyrodnicze ma znaczenie dla tożsamości społeczności, a nawet narodów (jak Puszcza Białowieska i żubr dla Polaków), a turystyka przyrodnicza stwarza szansę dla rozwoju obszarów chronionych z wyraźną korzyścią dla społeczności lokalnych, szczególnie w krajach – biorcach pomocy rozwojowej, o czym może przekonywać przykład niektórych państw afrykańskich. Ponadto kontakt z przyrodą ma wartość zdrowotną – pozwala na regenerację sił fizycznych i psychicznych oraz zwiększenie naszej odporności, co jest szczególnie ważne w czasach zmagania się z pandemią COVID-19.</p> <p>Rozszerzenie zapisu o promocję dziedzictwa przyrodniczego będzie też zgodne i spójne z priorytetem „Klimat i zasoby naturalne” Wieloletniego programu współpracy rozwojowej 2021-2030.</p>	„Wsparcie sektora turystyki, zwłaszcza w tworzeniu miejsc pracy oraz promocji lokalnej kultury, <u>dziedzictwa przyrodniczego</u> i produktów.”	WWF Polska	<p>Uwaga uwzględniona</p> <p>Aktualny zapis:</p> <p>„3. Równe szanse – przedsiębiorczość (CZR 8)</p> <p>c) wsparcie sektora turystyki, zwłaszcza w tworzeniu miejsc pracy oraz promocji lokalnej kultury, dziedzictwa przyrodniczego i produktów.”</p>

		<p>Źródło:</p> <p>Mika M. 2007. <i>Turystyka przyrodnicza – jej istota i współczesne kierunki rozwoju</i>. Uniwersytet Jagielloński, Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej.</p>			
12.	Część pierwsza, I., A., Gruzja, 4. a) – str. 6	<p>„Wsparcie regionalnych i lokalnych strategii rozwojowych skierowanych na wzrost gospodarczy.”</p> <p>Wzrost gospodarczy bardzo często przyczynia się do degradacji środowiska naturalnego, dlatego ważne jest podkreślenie, że powinien się on odbywać w sposób zrównoważony.</p>	„Wsparcie regionalnych i lokalnych strategii rozwojowych skierowanych na <u>zrównoważony</u> wzrost gospodarczy.”	WWF Polska	<p>Uwaga uwzględniona</p> <p>Aktualny zapis:</p> <p>„4. Równe szanse – przedsiębiorczość (CZR 8)</p> <p>a) Wsparcie regionalnych i lokalnych strategii rozwojowych skierowanych na zrównoważony wzrost gospodarczy.”</p>
13.	Część pierwsza, I., A., Gruzja, 4. b) – str. 6	<p>„Wsparcie wdrażania polityk promujących zrównoważoną turystykę, która umożliwia tworzenie miejsc pracy oraz promocję lokalnych produktów.”</p> <p>Proponujemy rozszerzenie zapisu o promocję dziedzictwa przyrodniczego. Turystyka przyrodnicza odgrywa coraz bardziej znaczącą rolę we współczesnej turystyce i można oczekiwać rozwoju tej formy ruchu turystycznego. Dziedzictwo przyrodnicze ma znaczenie dla tożsamości społeczności, a nawet narodów (jak</p>	„Wsparcie wdrażania polityk promujących zrównoważoną turystykę, która umożliwia tworzenie miejsc pracy oraz promocję lokalnych produktów <u>i dziedzictwa przyrodniczego.</u> ”	WWF Polska	<p>Uwaga uwzględniona</p> <p>Aktualny zapis:</p> <p>„4. Równe szanse – przedsiębiorczość (CZR 8)</p> <p>b) wsparcie wdrażania polityk promujących zrównoważoną turystykę, która umożliwia tworzenie miejsc pracy oraz promocję lokalnych</p>

		<p>Puszcza Białowieska i żubr dla Polaków), a turystyka przyrodnicza stwarza szansę dla rozwoju obszarów chronionych z wyraźną korzyścią dla społeczności lokalnych, szczególnie w krajach – biorcach pomocy rozwojowej, o czym może przekonywać przykład niektórych państw afrykańskich. Ponadto kontakt z przyrodą ma wartość zdrowotną – pozwala na regenerację sił fizycznych i psychicznych oraz zwiększenie naszej odporności, co jest szczególnie ważne w czasach zmagania się z pandemią COVID-19.</p> <p>Rozszerzenie zapisu o promocję dziedzictwa przyrodniczego będzie też zgodne i spójne z priorytetem „Klimat i zasoby naturalne” Wieloletniego programu współpracy rozwojowej 2021-2030.</p> <p>Źródło:</p> <p>Mika M. 2007. <i>Turystyka przyrodnicza – jej istota i współczesne kierunki rozwoju</i>. Uniwersytet Jagielloński, Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej.</p>			<p>produktów i dziedzictwa przyrodniczego.”</p>
14.	Część pierwsza, I., A., Mołdawia, 3. a) – str. 8	<p>„Wsparcie regionalnych i lokalnych strategii rozwojowych skierowanych na wzrost gospodarczy.”</p> <p>Wzrost gospodarczy bardzo często przyczynia się do degradacji środowiska naturalnego, dlatego ważne jest podkreślenie, że powinien się on odbywać w sposób zrównoważony.</p>	<p>„Wsparcie regionalnych i lokalnych strategii rozwojowych skierowanych na <u>zrównoważony</u> wzrost gospodarczy.”</p>	WWF Polska	<p>Uwaga uwzględniona</p> <p>Aktualny zapis:</p> <p>„3. Równe szanse – przedsiębiorczość (CZR 8)</p> <p>a) Wsparcie regionalnych i lokalnych strategii rozwojowych skierowanych na zrównoważony</p>

					wzrost gospodarczy.”
15.	Część pierwsza, I., A., Mołdawia, 3. c) – str. 8	<p>„Wsparcie sektora turystyki, zwłaszcza w tworzeniu miejsc pracy oraz promocji lokalnej kultury i produktów.”</p> <p>Proponujemy rozszerzenie zapisu o promocję dziedzictwa przyrodniczego. Turystyka przyrodnicza odgrywa coraz bardziej znaczącą rolę we współczesnej turystyce i można oczekiwać rozwoju tej formy ruchu turystycznego. Dziedzictwo przyrodnicze ma znaczenie dla tożsamości społeczności, a nawet narodów (jak Puszcza Białowieska i żubr dla Polaków), a turystyka przyrodnicza stwarza szansę dla rozwoju obszarów chronionych z wyraźną korzyścią dla społeczności lokalnych, szczególnie w krajach – biorcach pomocy rozwojowej, o czym może przekonywać przykład niektórych państw afrykańskich. Ponadto kontakt z przyrodą ma wartość zdrowotną – pozwala na regenerację sił fizycznych i psychicznych oraz zwiększenie naszej odporności, co jest szczególnie ważne w czasach zmagania się z pandemią COVID-19.</p> <p>Rozszerzenie zapisu o promocję dziedzictwa przyrodniczego będzie też zgodne i spójne z priorytetem „Klimat i zasoby naturalne” Wieloletniego programu współpracy rozwojowej 2021-2030.</p>	„Wsparcie sektora turystyki, zwłaszcza w tworzeniu miejsc pracy oraz promocji lokalnej kultury, <u>dziedzictwa przyrodniczego</u> i produktów.”	WWF Polska	<p>Uwaga uwzględniona</p> <p>Aktualny zapis:</p> <p>„3. Równe szanse – przedsiębiorczość (CZR 8)</p> <p>c) Wsparcie sektora turystyki, zwłaszcza w tworzeniu miejsc pracy oraz promocji lokalnej kultury, dziedzictwa przyrodniczego i produktów.”</p>

		<p>Źródło:</p> <p>Mika M. 2007. <i>Turystyka przyrodnicza – jej istota i współczesne kierunki rozwoju</i>. Uniwersytet Jagielloński, Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej.</p>			
16.	Część pierwsza, I., A., Ukraina, 3. a) – str. 9	<p>„Wsparcie regionalnych i lokalnych strategii rozwojowych skierowanych na wzrost gospodarczy.”</p> <p>Wzrost gospodarczy bardzo często przyczynia się do degradacji środowiska naturalnego, dlatego ważne jest podkreślenie, że powinien się on odbywać w sposób zrównoważony.</p>	„Wsparcie regionalnych i lokalnych strategii rozwojowych skierowanych na <u>zrównoważony</u> wzrost gospodarczy.”	WWF Polska	<p>Uwaga uwzględniona</p> <p>Aktualny zapis:</p> <p>„3. Równe szanse – przedsiębiorczość (CZR 8)</p> <p>a) Wsparcie regionalnych i lokalnych strategii rozwojowych skierowanych na zrównoważony wzrost gospodarczy.”</p>
17.	Część pierwsza, I., C., Liban, 6. d) – str. 12	<p>„Wsparcie działań na rzecz zachowania różnorodności biologicznej, ochrony, odtworzenia i zrównoważonego użytkowania ekosystemów, w tym rewitalizacji endemicznych gatunków roślin i zwierząt.”</p> <p>W odniesieniu do gatunków zwierząt, nie stosuje się terminu „rewitalizacja”. W przypadku roślin możemy mówić o rewitalizacji szaty roślinnej siedlisk przyrodniczych. Proponujemy zmodyfikować treść.</p>	„Wsparcie działań na rzecz zachowania różnorodności biologicznej, <u>w tym endemicznych gatunków roślin i zwierząt, a także</u> ochrony, odtworzenia i zrównoważonego użytkowania ekosystemów.”	WWF Polska	<p>Uwaga uwzględniona</p> <p>Aktualny zapis:</p> <p>„6. Klimat i zasoby naturalne (CZR 13)</p> <p>d) Wsparcie działań na rzecz zachowania różnorodności biologicznej, w tym endemicznych gatunków roślin i zwierząt, a także ochrony, odtworzenia i zrównoważonego</p>

					użytkowania ekosystemów.”
18.	Część pierwsza, IV. – str. 16	<p>„[...] Wsparcie działań na rzecz systemu walki z nielegalnymi przepływami finansowymi w takich dziedzinach tematycznych jak: walka z unikaniem opodatkowania oraz walka z praniem pieniędzy [...]”</p> <p>Rekomendujemy rozszerzenie obszaru priorytetowego dla działań w ramach Spójności polityk na rzecz rozwoju „Wsparcie działań na rzecz systemu walki z nielegalnymi przepływami finansowymi w takich dziedzinach tematycznych jak: walka z unikaniem opodatkowania oraz walka z praniem pieniędzy” o walkę z nielegalnym handlem zagrożonymi gatunkami roślin i zwierząt. Według szacunków UNEP i INTERPOL-u przestępczość przeciwko środowisku, w tym nielegalny handel zagrożonymi gatunkami roślin i zwierząt, szacuje się na ok. 91-258 mld USD rocznie (2016), co stanowi 26% wzrost w stosunku do poprzednich szacunków z 2014 r. Wartość ta czyni przestępstwa przeciwko środowisku czwartym największym nielegalnym procederem na świecie po handlu narkotykami (344 mld USD), fałszerstwach (288 mld USD) i handlu ludźmi (157 mld USD). Te nielegalne działania, szczególnie biorąc pod uwagę ich skalę, przyczyniają się do znacznego zmniejszenia wpływu z podatków w krajach – biorcach pomocy rozwojowej, a wpływy z</p>	<p>„[...] Wsparcie działań na rzecz systemu walki z nielegalnymi przepływami finansowymi w takich dziedzinach tematycznych jak: walka z unikaniem opodatkowania, walka z praniem pieniędzy <u>oraz walka z nielegalnym handlem zagrożonymi gatunkami roślin i zwierząt [...]”</u></p>	WWF Polska	<p>Uwaga uwzględniona</p> <p>Aktualny zapis:</p> <p>Wsparcie działań na rzecz systemu walki z nielegalnymi przepływami finansowymi w takich dziedzinach tematycznych jak: walka z unikaniem opodatkowania oraz walka z praniem pieniędzy (instytucją wiodącą jest Ministerstwo Finansów), walka z nielegalnym handlem zagrożonymi gatunkami roślin i zwierząt (instytucją wiodącą jest Ministerstwo Klimatu i Środowiska) oraz Upowszechnianie i wdrażanie standardów społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw (CSR/RBC) w kontekście Spójności polityk na rzecz rozwoju (instytucją wiodącą jest Ministerstwo Funduszy i</p>

		<p>nich wspierają inne zorganizowane działania przestępcze, w tym terroryzm.</p> <p>Rozszerzenie obszaru priorytetowego o wymieniony komponent będzie zgodne i spójne z priorytetem „Klimat i zasoby naturalne” Wieloletniego programu współpracy rozwojowej 2021-2030. Ponadto polska służba celna i policja mają bogatą historię działań na rzecz zwalczania nielegalnego handlu zagrożonymi gatunkami, w tym w ramach projektów realizowanych wspólnie z organizacjami pozarządowymi (m.in. Fundacją WWF Polska). Fundacja WWF Polska służy również wiedzą i doświadczeniem z projektu LIFE SWiPE “Successful Wildlife Prosecution in Europe”, którego głównym celem jest obniżenie poziomu przestępczości związanej w szczególności z dziko żyjącymi chronionymi gatunkami w 11 krajach Europy, w tym w Polsce i Ukrainie, we współpracy z przedstawicielami sądownictwa, prokuratury, służby celnej oraz policji.</p> <p>Źródło:</p> <p>Nellemann, C. (Editor in Chief); Henriksen, R., Kreilhuber, A., Stewart, D., Kotsova, M., Raxter, P., Mrema, E., and Barrat, S. (Eds). 2016. <i>The Rise of Environmental Crime – A Growing Threat To Natural Resources Peace, Development And Security. A UNEP-INTERPOL Rapid Response Assessment</i>. United Nations Environment Programme and RHIPTO Rapid Response–Norwegian Center for Global Analyses.</p>			Polityki Regionalnej).”
--	--	---	--	--	-------------------------

19.	Załącznik III, godna praca – str. 31	<p>„8.9 Do 2030 roku opracować i wdrożyć polityki promujące zrównoważoną turystykę, która tworzy miejsca pracy oraz promuje lokalną kulturę i produkty.”</p> <p>Proponujemy rozszerzenie zapisu o promocję dziedzictwa przyrodniczego. Turystyka przyrodnicza odgrywa coraz bardziej znaczącą rolę we współczesnej turystyce i można oczekiwać rozwoju tej formy ruchu turystycznego. Dziedzictwo przyrodnicze ma znaczenie dla tożsamości społeczności, a nawet narodów (jak Puszcza Białowieska i żubr dla Polaków), a turystyka przyrodnicza stwarza szansę dla rozwoju obszarów chronionych z wyraźną korzyścią dla społeczności lokalnych, szczególnie w krajach – biorcach pomocy rozwojowej, o czym może przekonywać przykład niektórych państw afrykańskich. Ponadto kontakt z przyrodą ma wartość zdrowotną – pozwala na regenerację sił fizycznych i psychicznych oraz zwiększenie naszej odporności, co jest szczególnie ważne w czasach zmagania się z pandemią COVID-19.</p> <p>Rozszerzenie zapisu o promocję dziedzictwa przyrodniczego będzie też zgodne i spójne z priorytetem „Klimat i zasoby naturalne” Wieloletniego programu współpracy rozwojowej 2021-2030.</p> <p>Źródło:</p> <p>Mika M. 2007. <i>Turystyka przyrodnicza – jej istota i współczesne kierunki rozwoju</i>. Uniwersytet Jagielloński, Instytut Geografii i Gospodarki</p>	<p>„8.9 Do 2030 roku opracować i wdrożyć polityki promujące zrównoważoną turystykę, która tworzy miejsca pracy oraz promuje lokalną kulturę, <u>dziedzictwo przyrodnicze</u> i produkty.”</p>	WWF Polska	Uwaga uwzględniona
-----	--------------------------------------	--	---	------------	---------------------------

		Przestrzennej.			
20.	Załącznik III, przedsiębiorczość – str. 31-32	<p>„8.3 Promować polityki rozwojowe wspierające działalność produkcyjną, tworzenie godziwych miejsc pracy, przedsiębiorczość, kreatywność i innowacje. Zachęcać do formalizacji i rozwoju mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, w tym poprzez dostęp do usług finansowych.”</p> <p>Działalność produkcyjna bardzo często przyczynia się do degradacji środowiska naturalnego, dlatego ważne jest podkreślenie, że powinna się odbywać w sposób zrównoważony.</p>	<p>„8.3 Promować polityki rozwojowe wspierające <u>zrównoważoną</u> działalność produkcyjną, tworzenie godziwych miejsc pracy, przedsiębiorczość, kreatywność i innowacje. Zachęcać do formalizacji i rozwoju mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, w tym poprzez dostęp do usług finansowych.”</p>	WWF Polska	Uwaga uwzględniona
21.	Załącznik III, przedsiębiorczość – str. 32	<p>„8.9 Do 2030 roku opracować i wdrożyć polityki promujące zrównoważoną turystykę, która tworzy miejsca pracy oraz promuje lokalną kulturę i produkty.”</p> <p>Proponujemy rozszerzenie zapisu o promocję dziedzictwa przyrodniczego. Turystyka przyrodnicza odgrywa coraz bardziej znaczącą rolę we współczesnej turystyce i można oczekiwać rozwoju tej formy ruchu turystycznego. Dziedzictwo przyrodnicze ma znaczenie dla tożsamości społeczności, a nawet narodów (jak Puszcza Białowieska i żubr dla Polaków), a turystyka przyrodnicza stwarza szansę dla rozwoju obszarów chronionych z wyraźną korzyścią dla społeczności lokalnych, szczególnie w krajach – biorcach pomocy rozwojowej, o czym może przekonywać przykład niektórych państw</p>	<p>„8.9 Do 2030 roku opracować i wdrożyć polityki promujące zrównoważoną turystykę, która tworzy miejsca pracy oraz promuje lokalną kulturę, <u>dziedzictwo przyrodnicze</u> i produkty.”</p>	WWF Polska	Uwaga uwzględniona

		<p>afrykańskich. Ponadto kontakt z przyrodą ma wartość zdrowotną – pozwala na regenerację sił fizycznych i psychicznych oraz zwiększenie naszej odporności, co jest szczególnie ważne w czasach zmagania się z pandemią COVID-19.</p> <p>Rozszerzenie zapisu o promocję dziedzictwa przyrodniczego będzie też zgodne i spójne z priorytetem „Klimat i zasoby naturalne” Wieloletniego programu współpracy rozwojowej 2021-2030.</p> <p>Źródło:</p> <p>Mika M. 2007. <i>Turystyka przyrodnicza – jej istota i współczesne kierunki rozwoju</i>. Uniwersytet Jagielloński, Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej.</p>			
22.	Załącznik III, działania na rzecz klimatu – str. 40	<p>„13.3 Zwiększyć poziom edukacji oraz potencjał ludzki i instytucjonalny, podnieść poziom świadomości na temat łagodzenia zmian klimatycznych, adaptacji i skutków zmian klimatycznych oraz systemów wczesnego ostrzegania przed zagrożeniami.”</p> <p>Wnosimy o dodanie komponentu związanego z podnoszeniem poziomu świadomości na temat przeciwdziałania zmianie klimatu, a nie tylko adaptacji do tej zmiany, zgodnie z zasadą, że lepiej zapobiegać niż leczyć, co jest również uzasadnione ekonomicznie.</p>	<p>„13.3 Zwiększyć poziom edukacji oraz potencjał ludzki i instytucjonalny, podnieść poziom świadomości na temat <u>przeciwdziałania</u> i łagodzenia zmian klimatycznych, adaptacji i skutków zmian klimatycznych oraz systemów wczesnego ostrzegania przed zagrożeniami.”</p>	WWF Polska	Uwaga uwzględniona
23.		<p>W konsultowanym dokumencie brakuje części drugiej oraz załączników I i II. Prosimy o udostępnienie brakujących części i załączników</p>		WWF Polska	Uwaga odrzucona MSZ przekazuje do

		do konsultacji społecznych lub uzasadnienie, dlaczego nie zostały poddane konsultacjom społecznym.			<p>konsultacji publicznych części Planu o charakterze merytorycznym i programowym, bez załączników finansowych. Przeprowadzanie otwartych konsultacji projektu Planu współpracy rozwojowej jest dobrą praktyką MSZ. Działanie to nie wynika z przepisów ustawy o współpracy rozwojowej ani innych przepisów prawa, które nakładałyby na MSZ taki obowiązek. Dane finansowe zostaną przedstawione na etapie konsultacji z Radą Programową Współpracy Rozwojowej, w skład której wchodzi również przedstawiciele organizacji pozarządowych.</p>
24.		Fundację WWF Polska cieszy fakt dodania dwóch nowych obszarów priorytetowych dla działań w ramach Spójności polityk na rzecz rozwoju: zrównoważone miasta i społeczności oraz klimat (w tym m.in. środowisko i morza). Nowe obszary		WWF Polska	<p>Wyjaśnienie</p> <p>Po zatwierdzeniu do realizacji Planu na rok 2021, DWR MSZ we</p>

		<p>priorytetowe są wymienione na dużym poziomie ogólności w porównaniu z wcześniej obowiązującymi obszarami priorytetowymi. Uprzejmie prosimy o informację, czy zostaną one uszczegółowione i doprecyzowane, czy pozostaną kategoriami pojemnymi, co pozwoliłoby na szerokie i przekrojowe zajęcie się tymi obszarami.</p>			<p>współpracy z punktami kontaktowymi ds. PCD w resortach określi w ramach obszarów PCD zrównoważone miasta i społeczności oraz klimat (w tym m.in. środowisko i morza) tematy wiodące w ww. obszarach.</p> <p>Należy mieć na uwadze, że zarówno obszary w PCD oraz tematy wiodące mogą ulegać zmianie w trakcie trwania realizacji WPWR 2021-2030.</p>
25.	Załącznik III Matryca rezultatów działań polskiej pomocy	<p>Minusem jest ogólne określenie wskaźników do oceny rezultatów (np. „zwiększenie potencjału instytucjonalnego administracji”, „poprawa sytuacja obywateli”), przez co faktyczna weryfikacja osiągnięcia rezultatów staje się niemożliwa bądź oparta na subiektywnej ocenie, a nie danych statystycznych.</p>	<p>Wprowadzenie liczbowych wskaźników oceny rezultatów, dzięki czemu będzie możliwa weryfikacja stopnia realizacji celów Planu w oparciu o dane statystyczne.</p>	PISM	<p>Wyjaśnienie</p> <p>Realizację działań rozwojowych w perspektywie rocznej trudno rozpatrywać wyłącznie w kategoriach sprawczych. Wskaźniki liczbowe w takich okolicznościach są trudne (często wręcz niemożliwe) do oceny lub weryfikacji rezultatów, a w niektórych</p>

				<p>przypadkach mogłyby wręcz przestaniać realne, niekwantyfikowalne efekty pomocy. Część celów ma charakter wspierający lub ekspercki, przygotowujący grunt do szerszych działań, a nie sprawczy i decydujący. W tym znaczeniu za przydatniejsze uznane zostały wskaźniki o charakterze opisowym, traktowane bardziej w kategoriach zapowiedzi możliwych skutków działań niż ich zliczania. Istotnym problemem metodologicznym jest również fakt, że absorpcja środków <i>Polskiej pomocy</i> dotyczy krajów, w których statystyki nie zawsze są wystarczająco wiarygodne i często nieporównywalne z danymi w Polsce i w UE. Dodatkowo, okres roczny, jaki obejmuje Plan, jest zbyt krótki, żeby ocenić</p>
--	--	--	--	---

					zmiany społeczne czy instytucjonalne. Takie działania mogą być podejmowane w wieloletnim dokumencie strategicznym poświęconym danemu krajowi.
26.	I. Priorytety geograficzne i tematyczne współpracy rozwojowej, finansowanej ze środków rezerwy celowej przeznaczonej na dwustronną współpracę rozwojową oraz ze środków MSZ	Wątpliwości budzi wskazanie długiej listy sektorów priorytetowych dla poszczególnych państw, która w niektórych przypadkach wynosi aż 7 sektorów i kilkanaście podsektorów. Oznacza to odejście od praktykowanej w poprzednich latach i zalecanej przez UE zasady koncentracji pomocy na działaniach w maksymalnie trzech sektorach w danym państwie-partnerze. Zasada ta jest szczególnie ważna dla donatorów o niewielkich nakładach na pomoc dwustronną, takich jak Polska. Bez oceniania zasadności wyboru poszczególnych sektorów we wskazanych państwach, należy stwierdzić, że tak szerokie określenie zakresu możliwych działań nie pozwala na jasną specjalizację w konkretnych dziedzinach. Mimo braku informacji o podziale środków, można założyć bowiem, że sumy na działania dla poszczególnych państw będą ograniczone. Rozproszenie ich w takim przypadku na wiele różnych dziedzin wsparcia będzie skutkowało realizacją projektów o niewielkich budżetach i ograniczeniem oddziaływania pomocy na zmianę sytuacji w państwach-biorcach polskiej pomocy.	Ograniczenie liczby sektorów wsparcia do maksymalnie trzech dziedzin w poszczególnych państwach priorytetowych.	PISM	Uwaga odrzucona W przypadku Afryki zdecydowaliśmy się ustalić priorytety łącznie dla czterech państw. Rok 2021 jest w dodatku rokiem szczególnym, kiedy to mamy nadzieję rozpocząć realizację trzyletnich programów modułowych, co przemawia za szerszą ofertą tematyczną dla NGOs. W przyszłych latach mamy nadzieję na zwiększenie nakładów na współpracę rozwojową. W przypadku wybranych krajów Partnerstwa Wschodniego, lista obszarów projektowych

					<p>w ramach poszczególnych priorytetów będzie zawężana w zależności jakimi instrumentami/za pośrednictwem jakich instytucji będą one realizowane (organizacje pozarządowe, samorządy, administracja rządowa, FSM).</p>
27.		<p>Warto docenić, że Plan określa cele i zasady nie tylko w pomocy rozwojowej i humanitarnej, lecz także zakłada kontynuację wsparcia edukacji globalnej oraz działań informacyjnych, w tym z uwzględnieniem nowoczesnych form komunikacji i promocji. Korzystne jest podkreślenie w dokumencie (poprzez oddzielny punkt) wagi spójności polityk na rzecz rozwoju, a także zapewnienie oceny skuteczności polityki pomocy rozwojowej. Oddzielną uwagę otrzymała też współpraca z sektorem prywatnym, który będzie zachęcany do większego angażowania się w pomoc rozwojową, w tym poprzez udział w przetargach organizowanych przez organizacje i instytucje międzynarodowe. Niekorzystna w tym kontekście jest rezygnacja w 2021 r. z innego ważnego instrumentu współpracy międzynarodowej, tj. programu wolontariat, umożliwiającego polskim wolontariuszom pracę w krajach rozwijających się.</p>		PISM	<p>Wyjaśnienie</p> <p>Z uwagi na odwołanie konkursu Wolontariat Polska pomoc zachęcamy wszystkich, którzy planowali zgłosić swoją propozycję w tym konkursie, aby wzięli udział w postępowaniu dotacyjnym „Polska pomoc rozwojowa 2021”. Planowany termin ogłoszenia konkursu „Polska pomoc rozwojowa 2021” to przełom marca i kwietnia br.</p> <p>Te organizacje, które nie realizowały</p>

					dotychczas większych inicjatyw rozwojowych, zachęcamy do łączenia sił z innymi, doświadczonymi organizacjami pozarządowymi. Listy wszystkich podmiotów, jakie otrzymały wsparcie finansowe MSZ w zakresie współpracy rozwojowej, dostępne są na naszej stronie internetowej przy wynikach poszczególnych konkursów.
28.		Innym dobrym elementem Planu jest uwzględnienie opisu pomocy udzielanej kanałami wielostronnymi, wraz z podaniem planowanej alokacji środków na poszczególne organizacje i instrumenty międzynarodowe. Pomoc wielostronna stanowi tradycyjnie większość polskiej oficjalnej pomocy rozwojowej i istotnie powinna być starannie zaplanowana, poddawana konsultacjom społecznym i zbieżna z ogólnymi celami polskiej pomocy rozwojowej. Mając na uwadze znaczące polskie składki do funduszy i budżetu UE oraz innych organizacji, cieszy zapewnienie, że „MSZ będzie nadal zachęcać i wspierać polskie podmioty w ich staraniach o realizację unijnych projektów rozwojowych”. Jednak brakuje w dokumencie wskazania, w jaki sposób pomoc wielostronna jest spójna z celami i priorytetami całej polskiej współpracy		PISM	Wyjaśnienie Pomoc wielostronna w postaci składek do funduszy i budżetu UE oraz innych organizacji wynika z międzynarodowych zobowiązań, jakie pociąga za sobą członkostwo w tych organizacjach i jednocześnie stanowi podstawę polskiego udziału w globalnym systemie pomocy rozwojowej. To także stanowi o jej spójności

		rozwojowej.			z celami i priorytetami wieloletnich programów współpracy rozwojowej oraz planów rocznych.
29.		Niekorzystny jest późny termin podania Planu rocznego do konsultacji społecznych. Upublicznienie dokumentu w lutym będzie oznaczać przesunięcie ogłoszenia planowanych konkursów, przez co opóźni się termin rozpoczęcia projektów i skróci czas na ich realizację. Mając na uwadze, że projekty rozwojowe z reguły wymagają dłuższego okresu wdrażania, może to ograniczyć ich skalę i poziom ambicji. Mając na uwadze, że opóźnienie może wynikać z faktu, że jest to pierwszy Plan roczny opracowany na podstawie nowej strategii wieloletniej, należy zadbać, aby w kolejnych latach dokumenty te były przygotowane przed kolejnym rokiem, na jaki przewidziane są działania.		PISM	Wyjaśnienie Opóźnienie prac nad Planem rocznym jest związane z późnym przyjęciem Wieloletniego programu współpracy rozwojowej na lata 2021-2030. Solidarność dla rozwoju. W ramach konkursu „Polska pomoc rozwojowa 2021” chcemy umożliwić organizacjom realizację projektów w wymiarze dwu lub trzyletnim w ramach projektów modułowych.
30.		Dodatkowo brak uwzględnienia do konsultacji alokacji finansowych na poszczególne państwa i kierunki priorytetowe utrudnia szczegółową ocenę możliwości realizacji postawionych zadań. Może też być wyzwaniem dla partnerów rządu (organizacji pozarządowych, biznesu) w planowaniu projektów.		PISM	Wyjaśnienie MSZ przekazuje do konsultacji publicznych części Planu o charakterze merytorycznym i programowym, bez załączników

					<p>finansowych. Przeprowadzanie otwartych konsultacji projektu Planu współpracy rozwojowej jest dobrą praktyką MSZ. Działanie to nie wynika z przepisów ustawy o współpracy rozwojowej ani innych przepisów prawa, które nakładałyby na MSZ taki obowiązek. Dane finansowe zostaną przedstawione na etapie konsultacji z Radą Programową Współpracy Rozwojowej.</p>
31.		<p>Plan nie rozwiązuje problemu niewystarczającej spójności i koordynacji polskiej pomocy rozwojowej, gdyż odnosi się jedynie do środków z rezerwy celowej budżetu państwa na współpracę rozwojową będącej w dyspozycji MSZ, która tradycyjnie stanowi mniejszość całej pomocy dwustronnej. Zawarta w planie zasada, że tylko do 10% pomocy może trafiać do państw nie będących na liście partnerów priorytetowych nie obejmuje zatem pomocy realizowanej np. przez Ministerstwo Finansów czy Ministerstwo Edukacji i Nauki, które mają większy udział w przekazywaniu pomocy dwustronnej. Podobnie, zapewnienie o „kontynuowaniu dialogu międzyresortowego na temat procesu i zasad udzielania rządowych kredytów pomocy związanej” nie stanowi gwarancji,</p>		PISM	<p>Wyjaśnienie</p> <p>Plan roczny obejmuje całość środków zaliczanych do oficjalnej pomocy rozwojowej, w tym środki będące w dyspozycji Ministerstwa Finansów. Zaplanowane kwoty będą uwzględnione w części II Planu.</p>

		<p>że pomoc finansowa nie będzie trafiała do państw spoza listy partnerów priorytetowych. W efekcie może to prowadzić do rozdźwięku między ustaleniami programowymi a realnymi beneficjentami oficjalnej pomocy rozwojowej RP. Przewidziana w ustawie z 2011 r. koordynacyjna rola ministra spraw zagranicznych w zakresie udzielania pomocy rozwojowej może okazać się zbyt słabym zabezpieczeniem dla zapewnienia prawidłowej realizacji Programu wieloletniego. Stałym wyzwaniem pozostaje zatem przyjęcie uregulowań prawnych, które pozwalałyby objąć Planem rocznym całość środków zaliczanych do oficjalnej pomocy rozwojowej, a będących w dyspozycji różnych ministerstw.</p>			
32.	<p>str. 11</p> <p>(priorytety geograficzne i tematyczne – Afryka Subsaharyjska – Etiopia, Kenia, Senegal, Tanzania)</p> <p>„(...) 7. Klimat i zasoby naturalne (CZR 13) (...) b) Poprawa infrastruktury wodnej i sanitarnej,</p>	<p>Sugestia: usunięcie części zdania „(...) w szczególności w instytucjach użyteczności publicznej, dużych skupiskach miejskich oraz dla osób zagrożonych wykluczeniem (...)”</p> <p>Uzasadnienie:</p> <ul style="list-style-type: none"> Wg zadań zamieszczonych w Agendzie na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju 2030, dostęp do wody i sanitariatów powinien być powszechny. Dawanie priorytetu dużym skupiskom miejskim oraz pominięcie obszarów wiejskich, wydaje się więc być nieuzasadnione. Odpowiednie zarządzanie zasobami wodnymi i dostęp do czystej wody na obszarach 	<p>Nowa treść podpkt. b) Poprawa infrastruktury wodnej i sanitarnej</p> <p>Dodatkowo nowy podpkt. c) Poprawa dostępności do czystej wody i sanitariatów</p>	Grupa Zagranica	<p>Uwaga odrzucona</p> <p>Wskazanie na wybrane obszary, przy użyciu określenia „w szczególności” nie wyklucza prowadzenia działań poza tymi obszarami. Wyszczególnienie „dużych skupisk ludzi” jest wskazane, również ze względu na przewidywane trendy rozwoju miast w Afryce.</p>

	<p><i>w szczególności w ośrodkach zdrowia, szkołach, instytucjach użyteczności publicznej oraz w dużych skupiskach miejskich. (...)</i></p>	<p>wiejskich jest kluczowy w kontekście obecnych zmian klimatu. Uznanie obszarów wiejskich na równi z innymi w ramach tego priorytetu (a więc usunięcie części sugerowanego zapisu) pozwoli na stworzenie synergii działań w ramach priorytetu 7., a mianowicie „a) Wzmocnienie zdolności adaptacyjnych i odporności na zagrożenia klimatyczne i katastrofy naturalne.”</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jednym z priorytetów przekrojowych polskiej współpracy rozwojowej jest równość szans kobiet i mężczyzn. Warto więc zaznaczyć, że to na obszarach wiejskich kobiety i dziewczynki są nieproporcjonalnie obciążone ciężarem zdobywania wody – pokonywanie wielokilometrowych tras znacząco ogranicza ich czas na pracę zarobkową czy edukację. 			
33.	<p>str. 14</p> <p>(pomoc humanitarna)</p> <p><i>„(...) W 2021 r. kontynuowana będzie pomoc humanitarna na rzecz potrzebujących oraz w razie potrzeby działania o charakterze</i></p>	<p>Uzasadnienie:</p> <p>Rząd Iraku ogłosił kilka miesięcy temu zamykanie obozów dla IDPs na terenie całego kraju. Pierwotnie miało to nastąpić do połowy 2021 roku, ale pandemia Covid-19 oraz niestabilna sytuacja w kraju opóźniły ten proces. Jednak rząd w Bagdadzie nie wycofuje się z tego pomysłu i nadal zamierza go realizować w tym roku.</p>	<p>Dopisanie zdania:</p> <p><i>„(...) Taka pomoc będzie szczególnie potrzebna w Iraku, gdzie rząd zapowiedział zamknięcie wszystkich obozów dla osób wewnątrznie przemieszczonych w ciągu 2021 roku (...)”</i></p>	Grupa Zagranica	<p>Uwaga odrzucona</p> <p>Uwaga opiera się na prognozie sytuacji i zawiera zbyt szczegółowe odwołanie do jednego kraju. Plan umożliwia elastyczne podejście, tak w razie wystąpienia nieprzewidzianych zdarzeń, jak i pogłębiania się istniejących kryzysów.</p>

	<p><i>stabilizacyjnym i odbudowy pokonfliktowej, zwłaszcza na rzecz Bliskiego Wschodu. Działania będą w szczególności kierowane do uchodźców, osób wewnątrznie przesiedlonych i ludności lokalnej w odpowiedzi na konflikt w Syrii oraz Iraku (...)</i></p>				
34.	<p>str. 14</p> <p>(pomoc humanitarna)</p> <p><i>„(...) W ramach kontynuacji priorytetów wyznaczonych przez Polskę podczas jej członkostwa w Radzie Bezpieczeństwa ONZ, a także wdrażania Krajowego planu</i></p>	<p>Postulat: dopisanie do listy obszarów działań pomocy humanitarnej na Bliskim Wschodzie punktu dotyczącego przeciwdziałania efektom zmian klimatycznych.</p> <p>Uzasadnienie:</p> <p>Zmiany klimatu mają coraz bardziej negatywne skutki dla Iraku. Mniej opadów powoduje wysychanie rzek, coraz trudniej jest uzyskać dostęp do bezpiecznej pitnej wody, według ONZ, tylko 43% mieszkańców terenów poza dużymi miastami ma dostęp do czystej wody. Brak dostępności do wody wpływa także na produkcję energii, która w 20% pochodzi z elektrowni wodnych. A braki w dostawach prądu to brak klimatyzacji, światła,</p>	<p>Dopisanie podpunktu:</p> <p><i>„(...) Przeciwdziałanie negatywnym skutkom zmian klimatycznych powodującym pogorszenie sytuacji ekonomicznej i społecznej ludności (...)”</i></p>	Grupa Zagranica	<p>Uwaga odrzucona</p> <p>Tematyka ta jest przedmiotem działań rozwojowych.</p>

	<p><i>działania na rzecz realizacji Agendy ONZ dotyczącej Kobiet, Pokoju i Bezpieczeństwa na lata 2018–2021, niesiona przez Polskę pomoc humanitarna powinna koncentrować się na działaniach w następujących obszarach:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>ochrona dzieci w konfliktach zbrojnych</i> • <i>wsparcie dla osób z niepełnosprawnościami</i> • <i>wsparcie na rzecz kobiet. (...)</i> 	<p>zasilania chłodni. To szczególny problem na południu kraju, gdzie przez coraz więcej dni w roku temperatura sięga 50 stopni C. A to z kolei prowadzi do niepokojów społecznych. Protesty przeciwko braku dostępu do podstawowych usług związanych z wodą, energią rozpoczęły się w Basrze w październiku 2019 i nic nie wskazuje na ich zakończenie. Coraz bardziej prawdopodobne wydaje się ich nasilenie.</p>			
<p>35.</p>	<p>str. 15</p> <p>(spójność polityk na rzecz rozwoju)</p> <p>„(...) w 2021 r.</p>	<p>Pytanie:</p> <p>Czy projekty planów rocznych w zakresie dwóch nowych obszarów priorytetowych będą przedmiotem konsultacji w ramach najbliższego posiedzenia Rady Programowej Współpracy Rozwojowej?</p>	<p>-</p>	<p>Grupa Zagranica</p>	<p>Wyjaśnienie</p> <p>Przedmiotem obrad RPWR jest każdorazowo cały projekt rocznego planu, w tym wszystkie objęte nim obszary priorytetowe.</p>

	<p><i>zasada Spójności polityki dla rozwoju będzie realizowana ponadto, przy współpracy z punktami kontaktowymi ds. PCD w resortach, w ramach dwóch nowych obszarów priorytetowych: zrównoważone miasta i społeczności oraz klimat (w tym m.in. środowisko i morza). (...)</i></p>				
36.	<p>str. 20</p> <ul style="list-style-type: none"> • Konkurs „Pomoc humanitarna 2021” • Konkurs „Zapewnienie wkładów własnych na realizację projektów humanitarnych na Bliskim Wschodzie i w wybranych krajach Afryki, finansowanych ze źródeł innych, niż 	<p>Postulujemy, by w przypadku tych dwóch konkursów najważniejszym kryterium wyboru działań była skala i waga kryzysu humanitarnego i wynikające z niego potrzeby, tak by Polska Pomoc dotarła do osób najbardziej poszkodowanych. Na Bliskim Wschodzie w najgorszej sytuacji humanitarnej znajduje się Jemen i Syria (oraz kraje sąsiednie przyjmujące uchodźców wskutek konfliktu syryjskiego). W przypadku Afryki, będą to m.in. Somalia i Sudan Południowy. Rozumiemy, że Bliski Wschód i Afryka pozostają geograficznymi priorytetami Planu, sugerujemy jednak usunięcie sformułowania „w wybranych krajach”</p>	<p>Zamiana wskazanych sformułowań na:</p> <p><i>„(...) w krajach Bliskiego Wschodu (...)”</i></p> <p><i>„(...) w krajach Bliskiego Wschodu i Afryki (...)”</i></p> <p>oraz dopisanie:</p> <p><i>„(...) według kryterium potrzeb humanitarnych ludności w tych regionach (...)”</i></p>	Grupa Zagranica	<p>Uwaga częściowo uwzględniona</p> <p>Potrzeby humanitarne stanowią jedno z głównych kryteriów, w oparciu o które dokonywany jest wybór projektów.</p> <p>Uwzględniamy natomiast zmianę sformułowania w nazwie konkursu na zapewnienie wkładów własnych na: „Zapewnienie wkładów własnych na realizację projektów humanitarnych</p>

	<p>budżet RP 2021”</p> <p>„w wybranych krajach Bliskiego Wschodu”</p> <p>„w wybranych krajach Bliskiego Wschodu i Afryki”</p>				<p>w krajach Bliskiego Wschodu i Afryki, finansowanych ze źródeł innych, niż budżet RP 2021”.</p>
37.	<p>str. 21</p> <p>(działania realizowane za pośrednictwem Fundacji Solidarności Międzynarodowej)</p>	<p>Pytanie:</p> <p>Projekt planu wskazuje, że „(...) FSM będzie realizować projekty własne, <u>za pośrednictwem organizacji pozarządowych</u> (...)”</p> <p>Czy oznacza to, że FSM będzie organizował otwarte konkursy grantowe? W jakiej formie będą realizowane projekty za pośrednictwem organizacji pozarządowych?</p>	-	Grupa Zagranica	<p>Wyjaśnienie</p> <p>Podobnie jak w 2020 roku FSM będzie organizował konkurs dla organizacji pozarządowych.</p>
38.		<p>W odniesieniu do otwartych konkursów grantowych (str. 19-20) postulujemy o dopuszczenie możliwości składania wniosków konkursowych w języku angielskim.</p> <p>W dotychczasowych konkursach pojawiał się (słuszny) wymóg, by projekty były realizowane z partnerem lokalnym za granicą, a pomysły na projekt rozwijane wspólnie. W związku z tym opis działań, konsultacje budżetu itp. odbywają się w większości przypadków po angielsku. Możliwość</p>		Grupa Zagranica	<p>Uwaga odrzucona</p> <p>Język urzędowy, w którym urzędy administracji publicznej obowiązane są pracować, uregulowany jest w art. 27 Konstytucji RP, oraz w art. 4 ust. 5 i art. 5</p>

		<p>złożenia wniosku po angielsku pozwoliłoby oszczędzić organizacjom wiele czasu związanego z tłumaczeniami w obie strony. W obecnej sytuacji znacznych opóźnień w harmonogramie ogłaszania konkursów i prawdopodobnie krótkim terminie składania wniosków miałyby to ogromne znaczenie.</p>		<p>ustawy o języku polskim.</p> <p>Zgodnie z treścią tych przepisów, wszystkie czynności urzędowe i oświadczenia woli organów i urzędów muszą być w języku polskim, a co za tym idzie, mamy prawo pracować jedynie na dokumentach w tym języku. Taką praktykę orzeczniczą przyjmują też sądy, np. WSA we Wrocławiu w wyroku z 28 maja 2019 r. IV SA/Wr 161/19 stwierdza, że posłużenie się nieprzetłumaczonymi dokumentami podczas realizacji sprawy jest sprzeczne ze wskazanymi powyżej przepisami: „Fakt dokonywania kluczowych ustaleń dla sprawy, w oparciu o nieprzetłumaczone dokumenty obcojęzyczne pozostaje w sprzeczności z przepisami art. 4 pkt 3 i art. 5 ust. 1 ustawy o języku polskim w zw.</p>
--	--	--	--	--

					z art. 27 Konstytucji RP. Wynikający z powyższych przepisów wymóg dokonywania czynności urzędowych przez organ administracji publicznej w języku polskim jest realizowany poprzez dokonywanie tłumaczenia dokumentu obcojęzycznego”. Ministerstwo nie jest organem, jak w ust. 3 ustawy, ale jest urzędem podległym organowi, a zatem mają do niego zastosowanie takie same regulacje jak do organu, z tym że na podstawie ust. 5, a nie 3 art. 4 ustawy o języku polskim.
39.		W nowym Wieloletnim Programie Współpracy Rozwojowej na lata 2021-30 zapisane jest dążenie do: <ul style="list-style-type: none"> a) „(...) przygotowania dla krajów priorytetowych strategii współpracy rozwojowej o minimum trzyletnim horyzoncie czasowym z konkretnymi celami i rezultatami (...)”, b) „(...) stworzenia dokumentu o charakterze strategicznym 		Grupa Zagranica	Wyjaśnienie <ul style="list-style-type: none"> a) W drugiej połowie roku zostanie przedstawiony harmonogram dot. prac nad pilotażową strategią dla Gruzji. b) Z uwagi na krótki

		<p>i operacyjnym dotyczącym edukacji globalnej w Polsce (...)"</p> <p>W kontekście planu rocznego na rok 2021 – pytanie: czy jest już opracowany harmonogram prac nad projektami ww. dokumentów? Czy w roku 2021 będą prowadzone prace merytoryczne nad przygotowaniem ww. dokumentów?</p>			<p>czas, który upłynął od zatwierdzenia przez Radę Ministrów WPWR, a także konieczność uzyskania opinii w sprawie stworzenia takiego dokumentu od partnerów MSZ, instytucji i środowisk zaangażowanych w edukację globalną w Polsce, prace nad dokumentem strategicznym w tej sprawie będą kontynuowane w kolejnych miesiącach 2021 r.</p>
40.	A. Składka do budżetu ogólnego UE	<p>Aktualizacja kwot odnoszących się do budżetu UE. Jednocześnie Ministerstwo Finansów wyjaśnia, iż udział Polski w finansowaniu budżetu UE ulegnie zmianie po wejściu w życie nowej decyzji w sprawie systemu zasobów własnych UE (decyzja nr 2020/2053). W okresie 2021-27 udział ten, obliczony na bazie prognoz Komisji Europejskiej, wyniesie najprawdopodobniej 4,3%. Jednakże może ulegać dalszym zmianom w przypadku wprowadzenia nowych zasobów własnych w trakcie WRF.</p>	<p>Według prognoz na pomoc rozwojową UE przeznaczy w 2021 r. ok. 15,15 mld EUR, w tym ok. 12,071 mld EUR w ramach Instrumentu Sąsiedztwa, Rozwoju i Współpracy Międzynarodowej (ang. Neighbourhood, Development and International Cooperation Instrument, NDICI), zaś 1,503 mld EUR w ramach pomocy humanitarnej (ang. Humanitarian Aid, HUMA). Wkład Polski w finansowanie pomocy rozwojowej przez UE w ramach NDICI i HUMA wyniesie w 2021 r. ok. 502,238 mln EUR – jest to kwota udziału polskiej składki do budżetu ogólnego (7%) w odniesieniu do części budżetu UE przeznaczanej na</p>	MF	Uwaga uwzględniona

			oficjalną pomoc rozwojową.		
41.	W tekście PWR 2021 r.	Propozycja korekty w odniesieniu do zapisów dot. „osób z niepełnosprawnością”	Propozycja korekty w tekście sformułowań dotyczących równych szans, np. w edukacji, czy godnej pracy – (Cele Zrównoważonego Rozwoju 4 i 8) poprzez wykreślenie odniesienia do osób z niepełnosprawnością oraz ograniczenie się do sformułowania „osób zagrożonych wykluczeniem” (oprócz niepełnosprawności problemem są też inne powody wykluczenia) Np., na stronie 10: "2. Równe szanse – edukacja (CZR 4) a) Usunięcie wszelkich barier – zarówno fizycznych, jak i mentalnych – w dostępie do edukacji na wszystkich poziomach, zwłaszcza wyrównywanie szans edukacyjnych dziewczynek i młodych kobiet oraz osób z grup zagrożonych wykluczeniem z uwagi na niepełnosprawność."	MF	<p>Uwaga odrzucona</p> <p>Dziękujemy za przekazaną propozycję wprowadzenia zmian w Planie 2021. Zdecydowaliśmy się jednak utrzymać zapis dotyczący osób niepełnosprawnych. Doprecyzowanie ma na celu kontynuowanie swego rodzaju „specjalizacji” w tym obszarze. Proponowane określenie „osoby zagrożone wykluczeniem” wydaje nam się terminem zbyt obszernym, szczególnie w kontekście działań w Afryce.</p> <p>Ponadto, jeżeli chodzi o wybrane kraje Partnerstwa Wschodniego, naszą intencją jest wspieranie określonych grup zagrożonych wykluczeniem poprzez</p>

					ich konkretyzowanie w zależności od rodzaju planowanej pomocy. np. w Gruzji pomoc kierowana jest również na rzecz ofiar przemocy domowej czy dzieci pozbawionych pieczy rodzicielskiej, które to grupy także należą do grup zagrożonych wykluczeniem.
42.	W tekście PWR 2021 r.	<p>Prosimy o przyjęcie nowej redakcji zapisów odnoszących się do Międzynarodowych Instytucji Finansowych.</p> <p>Zamiast treści przekazanej w dniu 24.02.2021 r. w formularzu proponujemy następujący zapis:</p>	<p>Współpraca z międzynarodowymi instytucjami finansowymi</p> <p>Polska będzie kontynuować aktywną współpracę z Międzynarodowymi Instytucjami Finansowymi (MIF), których Polska jest członkiem, tj. Grupą Europejskiego Banku Inwestycyjnego, Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju, Grupą Banku Światowego, Bankiem Rozwoju Rady Europy, Azjatyckim Bankiem Inwestycji Infrastrukturalnych oraz Międzynarodowym Funduszem Walutowym.</p> <p>Będą wspierane działania rozwojowe MIF w skali globalnej, z uwzględnieniem priorytetów Polski.</p> <p>Przedstawiciele Polski w organach zarządczych MIF będą brać udział w podejmowaniu decyzji dotyczących</p>	MF	Uwaga uwzględniona

			<p>polityk tych instytucji oraz projektów realizowanych i finansowanych w poszczególnych krajach.</p> <p>Przedstawiciele Polski będą również brać udział w decyzjach dotyczących reformowania europejskiej infrastruktury finansowej na rzecz rozwoju, w ślad za raportem Grupy Mędrców Wysokiego Szczebla.</p> <p>W reakcji na kryzys wywołany pandemią w krajach partnerskich będą prowadzone w 2021 r. negocjacje w sprawie uzupełnienia funduszy Międzynarodowego Stowarzyszenia Rozwoju (Grupa Banku Światowego).</p>		
43.	VIII C	VIII C Prośba o rozszerzenie listy podmiotów mogących ubiegać się o środki w ramach Planu	Podmioty uprawnione do zgłaszania ofert: f) instytucje kultury	Centrum Nauki Kopernik	<p>Uwaga odrzucona</p> <p>Zgodnie z treścią art. 10 Ustawy o Współpracy Rozwojowej, oferty w otwartym konkursie składać mogą jedynie podmioty realizujące zadania z zakresu współpracy rozwojowej wyliczone w art. 3 pkt 2 i 3 tejże ustawy, tj. podmioty, które mogą prowadzić działalność pożytku publicznego w rozumieniu Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności</p>

					pożytku publicznego i o wolontariacie oraz przedsiębiorcy w rozumieniu przepisów Ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców. Instytucje Kultury, w rozumieniu Ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, mogą ubiegać się o środki, pod warunkiem spełnienia przez nie także którejs z ww. przesłanek
44.	Gruzja – 4	Skuteczne wsparcie przedsiębiorczości wymaga wyposażenia odpowiednich podmiotów publicznych, np. organów regulacyjnych w zakresie telekomunikacji w stosowną wiedzę, niezbędną do prawidłowego kształtowania sytuacji na rynku telekomunikacyjnym oraz tworzenia optymalnych warunków dla jego rozwoju, przyczyniając się tym samym do tworzenia nowych miejsc pracy w zakresie najnowszych technologii. Jak pokazała sytuacja związana z pandemią COVID-19, jedynie kraje z rozwiniętym sektorem ICT, mogły skutecznie wdrażać na niespotykaną dotychczas skalę innowacyjne rozwiązania (zdalna praca, nauka), które redukowały negatywne skutki wprowadzanych obostrzeń.	Proponujemy dodać punkt 4d o następującej treści: Transfer technologii i wiedzy oraz wsparcie tworzenia nowych miejsc pracy i promocja przedsiębiorczości, w szczególności w niskoemisyjnych i innowacyjnych sektorach gospodarki, w tym w branży IT oraz ICT.	Urząd Komunikacji Elektronicznej	Uwaga uwzględniona

45.	Mołdawia – 3	Skuteczne wsparcie przedsiębiorczości wymaga wyposażenia odpowiednich podmiotów publicznych, np. organów regulacyjnych w zakresie telekomunikacji w stosowną wiedzę, niezbędną do prawidłowego kształtowania sytuacji na rynku telekomunikacyjnym i pocztowym oraz tworzenia optymalnych warunków dla ich rozwoju, przyczyniając się tym samym do tworzenia nowych miejsc pracy w zakresie najnowszych technologii. Jak pokazała sytuacja związana z pandemią COVID-19, jedynie kraje z rozwiniętym sektorem ICT, mogły skutecznie wdrażać na niespotykaną dotychczas skalę innowacyjne rozwiązania (zdalna praca, nauka), które redukowały negatywne skutki wprowadzanych obostrzeń.	Proponujemy dodać punkt 3e o następującej treści: Transfer technologii i wiedzy oraz wsparcie tworzenia nowych miejsc pracy i promocja przedsiębiorczości, w szczególności w niskoemisyjnych i innowacyjnych sektorach gospodarki, w tym w branży IT oraz ICT.	Urząd Komunikacji Elektronicznej	Uwaga uwzględniona
46.	Ukraina – 3c	Pandemia COVID-19 oraz działania Państw ukierunkowane na niwelowanie negatywnych jej skutków, pokazały, że niezwykle istotne są prawidłowo rozwinięte oraz funkcjonujące technologie informacyjne i komunikacyjne (ICT), pojęcie szersze aniżeli IT.	Proponujemy dodać „oraz ICT”	Urząd Komunikacji Elektronicznej	Uwaga uwzględniona
47.	s.25. Załącznik III Matryca rezultatów działań polskiej pomocy	Matryca skonstruowana jest wg celów zrównoważonego rozwoju i powiązanych z nimi priorytetów tematycznych. Nie wskazano natomiast jakiego okresu będzie dotyczyć pomiar efektów - czy chodzi o 2021 rok? Czy do 2030? Czy rezultaty działań będą odnosić się do poszczególnych krajów, czy ogółem? Dodatkowo, sformułowanie „zmiana” w kolumnie ostatniej nie jest wystarczająco jasne – wnioskując po zapisach w tej kolumnie chodzi bardziej o zakładane efekty działań ze strony Polski.	Proponujemy wskazać jakiego okresu będzie dotyczyć pomiar efektów - 2021 roku? Prosimy o jednoznaczne wskazanie/określenie czy rezultaty działań będą odnosić się do poszczególnych krajów, czy ogółem? Dodatkowo, proponujemy zastąpić nazwę kolumny „zmiana” określeniem „zakładane efekty działań”	Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii	Uwaga uwzględniona częściowo W przypisie do matrycy jest wyjaśnione, że dotyczy ona perspektywy obowiązywania Programu, czyli okresu 2021-2030. Uwaga zostaje uwzględniona w zakresie propozycji zastąpienia nazwy

				<p>kolumny „zmiana” na „zakładane efekty działań”.</p> <p>Uwaga zostaje uwzględniona również w zakresie uzupełnienia przypisu o wskazanie, że matryca dotyczy wszystkich krajów ogółem.</p> <p>Aktualny zapis:</p> <p>„Matryca rezultatów prezentuje zakładane rezultaty działań polskiej pomocy w kontekście celów i zadań szczegółowych zrównoważonego rozwoju Agendy 2030 w perspektywie Programu 2021-2030 i odnosi się do wszystkich krajów ogółem. Matryca zawiera też propozycje mierzenia rezultatów, które nawiązują do istniejących wskaźników dla celów globalnych. Matryca może ulegać modyfikacjom i rozbudowie w miarę</p>
--	--	--	--	---

					nabywania wiedzy, dokonywania oceny skuteczności działań, jak również ze względu na konieczność dostosowania wskaźników do zaktualizowanego zestawu wskaźników globalnych monitorujących cele zrównoważonego rozwoju Agendy 2030.”
48.		W Planie współpracy rozwojowej w 2021 r. należałoby uwzględnić powody, którymi kierował się rząd RP przy wyborze poszczególnych państw partnerskich – np. potrzeby rozwojowe krajów partnerskich, znaczenie dla bezpieczeństwa Polski, perspektywa rozwoju stosunków z danym krajem.		Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii	Wyjaśnienie Na podstawie analizy świadczonej pomocy oraz kryteriów, wskazanych w Programie 2021-2030, minister spraw zagranicznych, zgodnie z uprawnieniem ustawowym, wskazał następujące kraje priorytetowe: cztery kraje Partnerstwa Wschodniego: Białoruś, Gruzja, Mołdawia i Ukraina, dwa kraje Bliskiego Wschodu: Liban i Palestyna oraz cztery kraje Afryki: Etiopia, Kenia, Senegal i Tanzania. Wśród

					<p>powodów, dla których akurat te kraje zostały określone jako priorytetowe znalazły się m.in. potrzeby rozwojowe kraju-beneficjenta, perspektywa rozwoju stosunków RP z danym krajem, znaczenie dla bezpieczeństwa. Z powyższą listą krajów zapoznali się członkowie ustanowionej przy Ministrze Spraw Zagranicznych Rady Programowej Współpracy Rozwojowej podczas XIX posiedzenia w dniu 17 grudnia 2020 r. – nie zgłoszono zastrzeżeń.</p>
49.		<p>W Planie nie podano informacji, czy wymienione priorytety tematyczne współpracy rozwojowej zostały uzgodnione z państwami partnerskim i poprzedzone diagnozą sytuacji w poszczególnych krajach, czy są to jedynie priorytety strony polskiej.</p>		<p>Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii</p>	<p>Wyjaśnienie</p> <p>Lista priorytetów tematycznych była tworzona przez niemal dwa lata i była integralną częścią pracy nad Programem. Analizowano dotychczasowe działania <i>Polskiej pomocy</i> w krajach</p>

				<p>priorytetowych i innych krajach rozwijających się, wyzwania oraz możliwości polskich podmiotów (w tym sektora prywatnego). Analiza potrzeb krajów rozwijających się przebiegała dwutorowo – z udziałem departamentów merytorycznych, kierunkowych MSZ, na etapie założeń do „Wieloletniego programu współpracy rozwojowej 2021–2030. Solidarność dla rozwoju” oraz poprzez formalne i nieformalne konsultacje z placówkami RP w krajach rozwijających się. Przedstawiciele MSZ są w stałym kontakcie z przedstawicielami państw partnerskich na każdym etapie prac nad Programem i Planem. Poza tym brane były pod uwagę wnioski z ewaluacji, także tych dokonywanych przez</p>
--	--	--	--	--

					ewaluatorów zewnętrznych szczegółowo omawianych podczas posiedzeń Rady Programowej Współpracy Rozwojowej.
50.		Plan nie zawiera informacji na temat celów, planowanych rezultatów i zamierzonego wpływu współpracy rozwojowej na poziomie danego kraju.		Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii	<p>Wyjaśnienie</p> <p>Plan współpracy rozwojowej wskazuje ogólne cele, wskaźniki i zakładane efekty działań w kontekście realizacji Agendy 2030. Bardziej szczegółowe dane na temat celów, planowanych rezultatów i zamierzonego wpływu, również z informacją o wskaźnikach liczbowych, opracowywane zostały na poziomie projektów. Przygotowanie pilotażowej strategii dla wybranych państw pozwoli na sformułowanie celów, planowanych rezultatów i zamierzonego wpływu</p>

					współpracy rozwojowej na poziomie danego kraju.
51.		Dokument nie podaje informacji na temat wskaźników oceny udzielonej pomocy rozwojowej, jak również monitoringu działań w poszczególnych państwach partnerskich.		Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii	<p>Wyjaśnienie</p> <p>Załącznik III Matryca rezultatów działań polskiej pomocy, kolumny <i>Wskaźniki oraz wskaźniki dla celów globalnych</i> i <i>Zmiana</i> zawiera informacje na temat wskaźników oceny udzielanej pomocy rozwojowej, pokazuje powiązanie odpowiednich działań z priorytetami głównymi i zadaniami szczegółowymi CZR.</p> <p>W Planie rocznym wspomniane zostały działania monitoringowe: „Uwzględnione będą również ustalenia z monitoringów prowadzonych zarówno przez pracowników MSZ (z uwzględnieniem</p>

					<p>sytuacji epidemicznej), jak i polskie placówki dyplomatyczne realizujące projekty rozwojowe.” (s. 17) Bardziej szczegółowe planowanie działań monitoringowych na 2021 rok ze względu na nieprzewidywalność rozwoju sytuacji pandemicznej związanej z Covid-19 w krajach partnerskich zostało uznane za niecelowe.</p>
52.		<p>Dokument powinien zawierać informację na temat ewentualnych planowanych badań odnośnie do skuteczności polskiej polityki rozwojowej.</p>		<p>Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii</p>	<p>Wyjaśnienie</p> <p>Skuteczność polskiej polityki rozwojowej zostanie zweryfikowana poprzez analizę wewnętrzną danych dostarczonych przez wykonawców w sprawozdaniach rocznych z realizacji działań objętych Planem. Jako materiał porównawczy wykorzystane zostaną projekty lub grupy projektów z poprzednich lat,</p>

					a także wyniki wcześniejszych ewaluacji.
53.	Palestyna Do punktu 4. Zdrowie (CZR 3)	W Palestynie szczególnego uwzględnienia wymagają nie tylko niepełnosprawni ale także ludność zamieszkująca tzw. Strefę C- gdzie ze względu na polityczne represje, checkpointy i obecność wojsk izraelskich, dostęp usług medycznych jest szczególnie utrudniony. Ograniczenia w poruszaniu się, często zamykanie dróg czy blokowanie w inny sposób przepływu osób, nie pozwala ani na szybkie dotarcie do potrzebujących ambulansu ani na podróżowanie ludności do miejskich szpitali. Stąd wnioskujemy o dodanie ww. sformułowania do 'szczególnych' wyjątków.	do punktu b) Zapewnienie wszystkim ludziom dostępu do opieki zdrowotnej wysokiej jakości, w tym rehabilitacji, ze szczególnym uwzględnieniem osób z niepełnosprawnością dodalibyśmy oraz mieszkańców obszarów z ograniczonym dostępem do usług medycznych	PCPM	Uwaga uwzględniona